

NOTAT

J.nr. 2023 – 9290
Den 2. juli 2024

Høringsnotat for havstrategiens beskyttede områder

Havstrategiens indsatsprogram og udkast til beskyttede havstrategiområder var i høring fra den 28. september til 20. december 2023. Miljøministeriet har modtaget 36 høringssvar fra brancheorganisationer, natur- og friluftorganisationer, private virksomheder, lokale sammenslutninger, kommuner, og en tænketank. Dette høringssvar indeholder udelukkende høringssvar vedrørende udpegningen af beskyttede havstrategiområder, som udgives særskilt som et tillæg til indsatsprogrammet for Havstrategi II, som er offentliggjort den 21. marts 2024. Øvrige høringssvar til indsatsprogrammet er offentliggjort i høringssvar, som kan tilgås [her](#).

Høringssvarene om udpegningen af beskyttede havstrategiområder er sammenfattet i dette høringssvar sammen med Miljøministeriets svar herpå. Mindre konkrete tekstrettelser er indført i den endelige version af tillægget til indsatsprogrammet og er ikke omtalt i dette høringssvar. Forslag, der vedrører nye beskyttede områder, medtages i det kommende arbejde med udpegning af op til i alt 8 pct. strengt beskyttede havstrategiområder i 2028 og 10 pct. i 2030, som det blev besluttet i Aftale om Danmarks havplan den 7. juni 2023, som er indgået mellem regeringen, SF, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige.

Restriktioner i almindeligt beskyttede havstrategiområder (sameksistens)

Danmarks Jægerforbund er positive overfor, at der placeres beskyttede områder omkring de strengt beskyttede områder, som herved virker som en buffer omkring de strengt beskyttede områder.

Danmarks Jægerforbund mener, at det er en svækkelse af naturbeskyttelsen i de almindeligt beskyttede områder, at der på baggrund af en konkret vurdering kan åbnes for VE anlæg og råstofindvinding.

WWF mener ikke, at aktiviteter som f.eks. opstilling af havvindmøller, indvinding af råstoffer mm. hører hjemme i beskyttede områder. WWF er i tvivl om, hvorvidt tilladelse til førnævnte aktiviteter er kompatible med IUCNs definitioner for marine områder.

WWF undrer sig over, at al garnfiskeri automatisk tillades i beskyttede områder, da garnfiskeri kan være en direkte trussel i områder, hvor havpattedyr og fugle nævnes på udpegningsgrundlaget. WWF er dog positive overfor at de beskyttede områder skaber zoner, hvor havbundsskånsomt fiskeri kan fiske uden konkurrence fra aktive fartøjer.

Danmarks Naturfredningsforening mener og udtrykker bekymring for, at regeringen forringer beskyttelsen af de eksisterende havstrategiområder i Kattegat. DN er meget kritisk over for denne tilgang, som fremadrettet potentielt vil tillade råstofindvinding og vedvarende energiprojekter i

områderne baseret på en miljøvurdering. Der bør stilles meget klare krav til, hvad en sådan vurdering skal omfatte. Når udpegningsgrundlaget er hele havbunden, vil DN stærkt anbefale, at man fra starten udelukker de aktiviteter som f.eks. råstofindvinding, klapning, anlæg af VE og andre anlæg, som man ved ikke kan gennemføres uden at skade havbunden, og dermed udpegningsgrundlaget.

Miljøministeriets bemærkninger

I Aftale om Danmarks Havplan fra juni 2023 blev det besluttet, at sameksistens mellem forskellige aktiviteter på havet og naturhensyn kun skal understøttes i de almindeligt beskyttede havstrategiområder. I tillæg hertil blev det også besluttet, at visse typer rekreativt fiskeri kan tillades efter en konkret vurdering for det enkelte strengt beskyttede område.

Med havplansaftalen blev det besluttet, at fiskeri med bundsløbende redskaber ikke kan foregå i de almindeligt beskyttede havstrategiområder, samt at andre typer af fiskeri fortsat kan ske, hvis det kan ske uden at skade områdernes integritet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har efterfølgende vurderet, at al fiskeri på nær fiskeri med bundsløbende redskaber ikke skader områdernes integritet og derfor fortsat kan foregå i almindeligt beskyttede havstrategiområder.

Udpegningsgrundlaget i de almindeligt beskyttede havstrategiområder, er havbundens overordnede naturtyper (bentic broad habitat types) og de dertil knyttede arter. En række aktiviteter, som oplystes i 'Tillæg til indsatsprogrammet – Udpegning af beskyttede havstrategiområder' kan kun foregå i de almindeligt beskyttede områder, hvis det på baggrund af en konkret vurdering kan godtgøres, at aktiviteterne ikke vil skade områdets integritet. Der skal således foretages en sameksistensvurdering af disse aktiviteter.

Restriktioner i strengt beskyttede havstrategiområder

Akvakultur

Dansk Akvakultur påpeger, at EU-Kommissionen anbefaler i de strategiske retningslinjer for akvakultur (COM(2021) 236 final), at der i beskyttede områder som fx Natura-2000 områder lægges særlig vægt på akvakulturaktiviteter, der tilbyder økosystemtjenester. Dansk Akvakultur indstiller på baggrund heraf, at opdræt af muslinger og dyrkning af sukkertang undtages fra listen over forbudte aktiviteter i strengt beskyttede områder.

Miljøministeriets bemærkninger

Kommissionen definerer i sin vejledning til EU's biodiversitetsstrategi for 2030 (Commission staff working document, Criteria and guidance for protected areas designation, SWD (2022) 23 final), at strengt beskyttede områder er fuldt og retligt beskyttede områder, der udpeges mhp. at bevare eller genoprette integriteten af områder med rig biodiversitet inkl. deres underliggende økologiske struktur og understøttende naturlige processer, og at naturlige processer derfor er uforstyrrede fra menneskelige presfaktorer og trusler til områdets overordnede økologiske struktur og funktion, uafhængigt af hvorvidt disse presfaktorer og trusler er placeret indeni eller uden for det strengt beskyttede område.

Der er i forbindelse med havplansaftalen så vidt muligt taget hensyn til Europa-Kommissionens definition ved udvælgelsen af områder til streng beskyttelse. Kommissionen tæller i sin vejledning ikke Natura 2000-områder med som strengt beskyttede områder.

Fiskeri

Marine Ingredients Denmark ønsker sameksistens med fiskeri i de strengt beskyttede områder, og anbefaler Miljøministeriet at tage udgangspunkt i ICES' anbefalinger til fiskeriet i stedet for et forbud.

Miljøministeriets bemærkninger

Udpegningsgrundlaget for de strengt beskyttede områder er hele det marine økosystem i området og omfatter således både alle havbundens overordnede naturtyper (bentic broad habitat types) og dertil knyttede arter samt arter og miljø i vandsøjlen og på havoverfladen. Dette er ikke foreneligt med erhvervsfiskeri.

Jagt og rekreativt fiskeri

Danmarks Jægerforbund er positive overfor, at der stadig må udøves jagt i de strengt beskyttede områder.

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) er positive overfor, at lystfiskeri er tilladt i de strengt beskyttede havstrategiområder. DSF er derudover positive overfor, at der er fastsat en begrænsning i antallet af stænger i de strengt beskyttede områder.

Danmarks Fiskeriforening bemærker, at hvis de strengt beskyttede områder skal kunne anvendes som reference områder, bør det sikres, at aktiviteter såsom lystfiskeri, jagt og undervandsjagt kan reguleres.

WWF bemærker, at der ikke bør være fiskeri eller jagt i de strengt beskyttede områder. På grund af jagt og fiskeri i områderne, kan de ikke beskrives som no-take områder, da det indebærer at al fiskeri og jagt på fisk ikke tillades.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) bemærker, at jagt og undervandsjagt tillades i områderne. DN antager, at det medfører at jagt med skydevåben på fugle og sæler vil tillades. I et strengt beskyttet område skal naturen og dyrene have første ret, og områderne skal være refugier for arter, hvor man minimerer støj og forstyrrelser mest muligt. Jagt i områderne vil højst sandsynligt ske fra motorbåde, hvilket vil øge omfanget af undervandsstøj inde i området, og man må forvente en eller anden form for opankring, hvilket yderligere forstyrrer havbunden og de arter, som lever der. Jagt og alle typer af fiskeri eller indsamling af arter er også tydeligt forbudt i IUCN's definition af streng beskyttelse. Derudover mener DN, at strengt beskyttede områder skal som minimum være no-take zoner. Hermed skal alt udtag i områderne forbydes.

Miljøministeriets bemærkninger

Det primære fokus ved fastsættelsen af restriktioner i de strengt beskyttede områder har været at begrænse erhvervsaktiviteter, der har en negativ indvirkning på havbunden dertil knyttede arter samt arter og miljø i vandsøjlen og på havoverfladen. Miljøministeriet vil gerne bevare, at beskyttede områder kan benyttes til rekreative aktiviteter, hvorfor jagt, opankring og et begrænset rekreativt fiskeri vil kunne fortsætte i områderne. Miljøministeriet vil følge, hvilken påvirkning jagt, rekreativt fiskeri og opankring vil have på de strengt beskyttede områder, og der vil på den baggrund potentielt kunne blive fastsat yderligere restriktioner for disse aktiviteter i fremtiden.

Ministeriet mener ikke, at omfanget af undervandsstøj vil øges i de strengt beskyttede områder, hvis jagt ikke forbydes. Støjen vil formentlig være uændret.

Anlæg og vedligehold af kabler

Energinet gør opmærksom på, at der er enten er nedlagt kabler eller at der er planer herom i de beskyttede og strengt beskyttede områder. Energinet påpeger, at kablerne skal tilses, og adgang hertil i de beskyttede- og strengt beskyttede områder har betydning da det for alle kabler og rør kan forventes at forekomme periodisk tilsyn med en seismografisk udstyr.

Danmarks Naturfredningsforening er kritiske over for anlæg af nye rør og kabler, særligt i de strengt beskyttede områder. Der bør if. havretskonventionen, navnlig inden for 12 sømil, være mulighed for at begrænse udlæg af nye kabler. Anlæg af rør og kabler medfører, afhængigt af anlægsmetoden, et tab eller kraftig forstyrrelse på havbunden. Aktiviteten kan også udgøre en bremsning i migration af visse bundlevende arter. Kabler og rør bør derfor, i videst muligt omfang, anlægges rundt om områderne i stedet for igennem områderne. I høringsmaterialet fremgår det, at godkendelsesmyndigheden skal sikre, at det sker under størst mulig hensyntagen naturværdier/udpegningsgrundlaget, men at der kan tages økonomiske hensyn. DN mener, at for både almindeligt og strengt beskyttede områder, men særligt for de strengt beskyttede områder bør økonomiske hensyn ikke kunne lægges til grund for en så skadelig og omfattende forstyrrelse. Der bør således ikke kunne tages økonomiske hensyn, der kan dog potentielt kunne tages hensyn til forsyningsikkerhed, hvis der ikke er nogen mulige alternative kabel-/rørføring uden om området.

Miljøministeriets bemærkninger

Med havplansaftalen er det besluttet, at anlæg og vedligehold af kabler, rør, ledninger mv. fortsat vil være muligt i de strengt beskyttede områder, men at det pålægges godkendelsesmyndigheden, at det sker under størst mulig hensyntagen til de beskyttede havstrategiområder. Det fremgår endvidere af havplansaftalen, at seismiske undersøgelser ifm. dette vil være muligt.

CO₂-lagring

Dansk Offshore nævner, at der er et potentiale i den danske undergrund til at lagre CO₂, herunder i den danske del af Nordsøen. Dansk Offshore bemærker, at en udvidelse af de strengt beskyttede områder (fra 2028) vil kunne have en væsentlig negativ betydning for mulighederne for fremtidig etablering af rørledninger til transport af CO₂ til lagring i egnede reservoirer i den danske del af Nordsøen. Dansk Offshore bemærker, at det af høringsmaterialet er uklart om område G ligger helt op til den norske grænse, hvilket har indflydelse på en evt. rørføring til nærliggende områder, hvor der allerede er meddelt CO₂-lagringslicenser. Dette vil i givet fald kunne besværliggøre etablering af en sådan rørledning og betyde en væsentlig fordyrelse af etableringen af fangst og lagring af CO₂ offshore i Danmark.

Nordsøfonden nævner, at det bør sikres, at det danske undergrundspotentiale for CO₂-lagring udnyttes bedst muligt, med størst mulig hensyntagen til havmiljøet. På baggrund heraf, mener Nordsøfonden, at undergrundspotentialet bør indgå i de samlede overvejelser, når der skal udpeges beskyttede havstrategiområder. Nordsøfonden er derfor bekymret for, at havstrategiområderne kan udgøre en barriere for fremtidig CO₂-lagringsaktivitet i store dele af den danske undergrund.

Nordsøfonden anbefaler, at det, ved udpegning af nye havstrategiområder, sikres, at ambitionerne om at beskytte havmiljøet så vidt muligt ikke skaber forhindringer for CO₂-lagring. Nordsøfonden bemærker, at foreløbige vurderinger fra GEUS viser, at Danmark har et stort potentiale som CO₂-lager - særligt i Nordsøen, hvor de foreslåede havstrategiområder (område A-H) er sammenfaldende med områder, der har geologisk potentiale som CO₂-lager.

Nordsøfonden anbefaler, at der skabes mulighed for sameksistens (i en afmålt periode) af CO₂-lagringsaktiviteter i og omkring strengt beskyttede havstrategiområder.

Miljøministeriets bemærkninger

Udpegning af yderligere strengt beskyttede områder kommer til at foregå i tæt dialog med bl.a. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Derudover bemærker Miljøministeriet, at det i havplansaftalen er besluttet, at udpegningen af de yderligere strengt beskyttede områder vil ske under hensyntagen til forståelsen af naturmæssigt beskyttelsesværdige områder, herunder at områderne:

- Indeholder relevante og beskyttelsesværdige naturværdier, jf. havstrategidirektivet og EU's biodiversitetsstrategi.
- Bidrager til et økologisk sammenhængende og repræsentativt netværk af beskyttede havområder, der i tilstrækkelig grad dækker diversiteten af havets arter og naturtyper, jf. havstrategidirektivet.
- Opnår en tilstrækkelig robusthed, forstået således, at områderne har en vis størrelse eller ligger som kerneområder inden for et allerede beskyttet område.

Med havplansaftalen er det endvidere besluttet, at udpegningen af de yderligere strengt beskyttede områder vil ske under hensyntagen til vigtige fiskepladser.

Endvidere er det med havplansaftalen besluttet, at anlæg og vedligehold af kabler, rør, ledninger mv. fortsat vil være muligt i de strengt beskyttede områder, men at det pålægges godkendelsesmyndigheden, at det sker under størst mulig hensyntagen til de beskyttede havstrategiområder. Det fremgår endvidere af havplansaftalen, at seismiske undersøgelser ifm. dette vil være muligt.

CO₂-injektion/CCUS anlægsaktiviteter er ikke tilladt i strengt beskyttede havstrategiområder. For områder, der udpeges som almindeligt beskyttede havstrategiområder, vil der skulle foretages en sameksistensvurdering ift., om aktiviteten kan tillades. CO₂-lagringsaktiviteter i områder grænsende op til et almindeligt eller strengt beskyttet havstrategiområde kan fortsat finde sted.

Miljøministeriet kan endvidere oplyse, at område G består af et strengt beskyttet område med et almindeligt beskyttet område rundt om. Dvs. at det er det almindeligt beskyttede område, som grænser op til Norges havområde.

Sejlads

Danske Tursejlere efterlyser en definition af begrebet "strengt beskyttede områder". Derudover gør Danske Tursejlere opmærksom på, at der indenfor områderne er udlagt turbøjer/ankerbøjer med godkendelse fra Kystdirektoratet, hvor man kan fortøje sin fritidsbåd uden at skulle anvende et anker. Danske Tursejlere informerer løbende danske fritidssejlere om nødvendigheden af, at man agerer med respekt overfor den danske natur. Derfor anbefaler Dansk tursejler nudging tiltag, der kan ændre fritidssejlernes adfærd frem for eventuelle fremtidige regler om adgangsbegrænsning.

Dansk Sejlunion anfører, at der fortsat er behov for at kunne sejle gennem strengt beskyttede områder, samt at der kan være behov for at opankre. Dansk Sejlunion vurderer, at eftersom størstedelen af udpegede strengt beskyttede områder p.t. ligger et stykke fra kysten, vil det formentlig kun være i særlige tilfælde og nødsituationer, at fritidsfartøjer vil have behov for opankring. Hvis man ved udpegning af nye strengt beskyttede områder i henholdsvis 2028 og 2030 kommer tættere på kysten, vil sandsynligheden for opankring imidlertid være større. Dansk Sejlunion opfordrer til, at der tilvejebringes mere viden og data om, hvilken miljømæssig påvirkning der sker for flora og fauna i de områder, hvor fritidssejlere opankrer, før et generelt forbud mod opankring sker i de strengt beskyttede områder.

Danmarks Naturfredningsforening anerkender vanskelighederne ved at regulere skibsfart i danske farvande. Vi accepterer derfor, på den korte bane, at skibsfart fortsat kan finde sted i de strengt beskyttede områder. På længere sigt bør der dog arbejdes for at regulere skibsfarten, f.eks. at der i områderne indføres krav om slow-steaming. Sejladskorridorer dirigerer en stor del af skibsfarten. DN mener derfor, at det er dybt kritisabelt, at regeringen i regi af havplanen lægger en ny sejladskorridor igennem to strengt beskyttede områder (G og H), hvor der ovenikøbet i forvejen, ikke var nogen korridorer. I DN's optik, er dette nye overlap ikke forenelige med en reel beskyttelse af områderne, og DN ønsker at den planlagte sejladskorridor fjernes fra områderne. Derudover nævner DN, at der i forbindelse med skibsfart tillades også uddybning og oprensning af sejlrender i områderne. En sådan aktivitet bør hverken kunne findes sted i almindelige eller strengt beskyttede områder, da der er tale om en alvorlig påvirkning på havbunden, som medfører tab af havbunden – særligt hvad angår uddybning.

DN gør opmærksom på, at gentagne opankringer skader havbunden, og er dermed i strid med en beskyttelse af havbunden i både de strengt beskyttede og almindeligt beskyttede havstrategiområder. Særligt i de strengt beskyttede områder bør opankring forbydes, dog kan nødopankring tillades.

Miljøministeriets bemærkninger

Sejlads og flydende sejladsafmærkninger, der har betydning for sejladsikkerheden, er tilladt i havstrategiområderne. Herunder indgår også aktiviteter, som er nødvendige for sejlads, f.eks. oprensning og uddybning af sejlrender.

Miljøministeriet er enig med Dansk Sejlunion i, at der er behov for mere viden om opankringens miljøpåvirkning af havbunden og dertil knyttede arter. Det bemærkes endvidere, at der på nuværende tidspunkt ikke fastsættes restriktioner for opankring i strengt beskyttede områder.

Ang. udlæg til sejladskorridorer i havplanen oplyser Søfartsstyrelsen, at der generelt i forbindelse med arealudlæg til sejladskorridorer har været fokus på gennemsejling af danske farvande, færgeruter samt større gods- og fiskerihavne. Sejladskorridorerne er udpeget i forhold til eksisterende skibstrafikstrømme ved hjælp af historiske AIS -data, der bl.a. giver oplysninger om skibsstørrelse og trafikintensitet og benyttes til udregning af bredden af en given sejladskorridor. Der tages endvidere hensyn til trafikstrømme på tværs af landegrænser.

Formålet med udlægning af areal til sejladskorridorer i havplanen er at sikre, at der ikke lægges hindringer i vejen for den frie sejlads, eller at denne vanskeliggøres unødigt. Korridorerne er koordineret med Danmarks nabolande med henblik på at sikre den fri sejlads på tværs af landegrænser, og herunder blandt andet medvirke til, at den internationale skibstrafik kan benytte de mest direkte ruter til gavn for miljøet. Inden for sejladskorridorerne har sejlads særligt prioriteret, og der kan som udgangspunkt ikke tillades eller planlægges for arealanvendelse eller anlæg, der kan hindre eller væsentligt vanskeliggøre sejladsen.

Den konkrete sejladskorridor øst-vest-gående i det nordlige Nordsø, som DN henviser til, er udlagt for at sikre trafikken til/fra Storbritannien. Sejladskorridoren er på nuværende tidspunkt ikke en international skibsrute eller rutesystem, som fx er indtegnet i officielle søkort eller beskrevet i andre nautiske publikationer.

Miljøministeriet har så vidt muligt taget højde for internationale skibsruter og områder med intens skibsfart ved udpegning af beskyttede områder. Der er dog undtagelser, hvor områder er udpeget som

strengt beskyttede på trods af intens skibsfart, f.eks. hvis områderne inkluderer nogle særligt beskyttelsesværdige naturværdier, eller hvis områderne vurderes at være nødvendige for at bidrage til et geografisk sammenhængende netværk af beskyttede områder, som det kræves i havstrategidirektivet.

Friluftsliv

Dansk Idrætsforbund mener, at idrætsforeninger gør en stor indsats for at fremme en bæredygtig adfærd blandt medlemmerne, og at vandsportsaktiviteter foregår helt problemfrit i harmoni med naturen uden at forurene eller forstyrre samt at foreningslivet tager hensyn og respekterer restriktioner og beskyttede områder. Dansk Idrætsforbund bemærker endvidere, at foreningslivet desværre ofte oplever, at friluftslivet bliver begrænset urimeligt og helt utilsigtet i forbindelse med nye indsatser for naturen, fordi man glemmer at inddrage forbund og idrætsforeninger.

Miljøministeriets bemærkninger

Vandsportsaktiviteter reguleres ikke i havstrategiområderne. Friluftaktiviteter begrænses ikke i de almindeligt beskyttede havstrategiområder, men i de strengt beskyttede områder er muligheden for rekreativt fiskeri begrænset, og Miljøministeriet vil også undersøge muligheden for at forbyde jagt.

Forsvarsaktiviteter

DN mener, at det bør pålægges forsvaret, i videst muligt omfang, at undgå aktiviteter inden for de strengt beskyttede områder. Det omfatter aktiviteter, der medfører tab og forstyrrelse på havbunden i områderne, eller medfører væsentlige støjgener, som skader området arter.

Miljøministeriets bemærkninger

Havstrategiloven, som er hjemmelsgrundlag for udpegningen af havstrategiområder, finder ikke anvendelse på aktiviteter, der alene tjener forsvarsformål eller den nationale sikkerhed. Udpegnings af beskyttede områder under havstrategidirektivet indebærer derved ingen begrænsninger for Forsvarets aktiviteter i områderne.

Transportinfrastruktur

Sund og Bælt ønsker, at der skal ske en sameksistensvurdering i relation til transportinfrastruktur i både de almindeligt beskyttede og de strengt beskyttede områder.

Miljøministeriets bemærkninger

Ved placeringen af strengt beskyttede områder er der taget hensyn til planlagt transportinfrastruktur, således at der ikke er overlap.

Nabobloktilladelser

Danmarks Naturfredningsforening finder det yderst problematisk, at det for områder i koncessionszonen for olie og gas kan risikeres, at områderne skal erstattes, hvis der opstår ønske om nabobloktilladelse indenfor 15 km af området. I DN's optik giver dette ikke områderne en reel beskyttelse. DN opfordrer derfor til, at muligheden for at flytte områderne ifm. en nabobloktilladelse fjernes, både for at sikre de beskyttede områder, men også for at beholde olie og gas i undergrunden, jf. Parisaftalen og Danmarks Klimalov, der juridisk forpligter Danmark til at reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70% ift. 1990-niveauet, og at opnå klimaneutralitet senest i 2050.

Miljøministeriets bemærkninger

Såfremt der til eksisterende olie- og gastilladelser er behov for at give nabobloktilladelse, skal beskyttede områder, der ligger inden for en bufferzone på 15 km til en nabobloktilladelse, erstattes af

tilsvarende beskyttede områder uden for bufferzonen. De nye områder skal så vidt muligt beskytte tilsvarende arter/naturtyper, som områderne erstatter. Områderne skal ikke nødvendigvis ligge fysisk sammenhængende med områder, de erstatter, men områderne skal udpeges med henblik på at opfylde direktivkrav om sammenhæng, repræsentativitet, tilstrækkelighed mv.

Overvågning

Danmarks Naturfredningsforening opfordrer til, at udpegningen af nye beskyttede og strengt beskyttede områder medfører ny overvågning, herunder måling af baseline og løbende overvågning inkl. effekt-overvågning for områdernes udpegningsgrundlag. I de strengt beskyttede områder bør overvågning omfatte alle biodiversitetsparametre, da formålet med områderne er beskyttelse af hele det marine økosystem i området. Det fremgår af miljørapporten, at der skal laves monitorering af mindst to af de udpegede beskyttede havområde, hvilket ikke på nogen måde vil være tilstrækkeligt til at følge den biologiske udvikling i alle områderne. Det fremgår endvidere af høringsmaterialet (Nye beskyttede havstrategiområder), at der er gennemført baseline analyse og kortlægning af de strengt beskyttede områder, som indgik i høringen fra 2021. DN er bekendt med, at der er foretaget en kortlægning af områderne i Østersøen, men var ikke klar over, at der skulle være foretaget tilsvarende eller andre undersøgelser af områderne i Nordsøen. Hvis det er tilfældet, bedes disse undersøgelser ses beskrevet, og i så fald vil DN anmode om at naturbeskrivelserne for områderne i Nordsøen og Skagerrak (i rapporterne 'Nye beskyttede havstrategiområder' og 'Udkast til udpegnings af beskyttede havstrategiområder'), herunder forekomster af arter og naturtyper, uddybes.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøstyrelsen har i februar 2024 sendt kortlægningen af 14 strengt beskyttede områder i Nordsøen, Skagerrak, Kattgat, Lillebælt og Øresund i udbud. Miljøstyrelsen har tidligere kortlagt de beskyttede havstrategiområder omkring Bornholm. Der er aktuelt ikke afsat finansiering til yderligere kortlægning.

Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA) overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer. I 2026 offentliggøres overvågningsprogrammet for Havstrategi III.

Miljøministeriet kan ikke genkende oplysningen om, at det i miljørapporten fremgår, at der skal laves monitorering af mindst to af de udpegede beskyttede områder.

Økosystembaseret tilgang

De 7 Østjyske Kommuner (Havsamarbejdet i Østjylland) mener ikke, at havstrategien er tilstrækkeligt økosystembaseret.

Miljøministeriets bemærkninger

Forslag til udpegnings af nye strengt beskyttede og almindeligt beskyttede havstrategiområder er behandlet i forbindelse med Danmarks Havplan. Havplanen angiver, hvor der er zoner til naturbeskyttelse, mens det konkrete beskyttelsesniveau udgøres af bl.a. Natura 2000-områder og havstrategiområder. Det fremgår af EU-direktiv om maritim fysisk planlægning og den danske lov om maritim fysisk planlægning, at havplanen skal være økosystembaseret. Direktivet fastsætter ingen klar definition af begrebet, som anvendes forskelligt i de forskellige EU-medlemslande.

For yderligere information henvises til *Aftale om Danmarks Havplan* af 7. juni 2023.

Datagrundlag

WWF mener, at der i flere tilfælde, er udpeget beskyttede områder på baggrund af sparsomme eller slet ingen biologisk data fra arealerne. WWF påpeger, at dette er i strid med bedste videnskabelige praksis, hvor opdaterede data fra kandidatområderne må betragtes som værende en forudsætning for en vurdering af områdernes egnethed til udpegning. Datagrundlaget for udpegningerne er mangelfuldt i en grad, som efterlader stor tvivl om områdernes kvalitet og Danmarks ambition.

Hjørring Kommune udtrykker bekymring over det faglige niveau, der danner baggrund for udpegning af strengt beskyttede havstrategiområder, er på niveauet "der kan forekomme fiskearter". Hjørring Kommune referer til beskrivelsen af område C, hvor der blandt andet står følgende; "der er sandbund, typisk hjem for forskellige muslinger og havbørsteorme. Det kan endvidere være hjemsted for fiskearter".

Miljøministeriets bemærkninger

Baggrunden for udpegningen er, at de udpegede områder bidrager til sammenhængende og repræsentative net af beskyttede havområder og i tilstrækkelig grad dækker diversiteten i de enkelte økosystemer. I udvælgelsen af områder er der særligt taget hensyn til bestemte havbunds naturtyper, som har været underrepræsenteret i det eksisterende netværk af beskyttede områder. Udpegningen er foretaget på baggrund af det bedst tilgængelige datagrundlag. Det har desuden været tilstræbt, at alle havbundshabitattyper skulle være repræsenteret i de strengt beskyttede områder.

Der opnås løbende mere viden om havets natur og økosystemer, og al tilgængelig ny viden vil blive anvendt i udpegningen af de kommende strengt beskyttede områder.

Den konkrete sætning, som Hjørring kommune henviser til, er ændret i den endelige tekst.

Beskyttelse af havmiljøet uden for udpegede havstrategiområder

Fiskeri

Assens Kommune mener, at der bør indføres et generelt forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i hele Lillebælt.

Syddjurs Kommune foreslår, at Kalø Vig, Knebel Vig, Begtrup Vig og Ebeltoft Vig samt farvandet mellem Hasnæs, Hjelm og Samsø helt fritages for fiskeri med bundsløbende redskaber.

Havsamarbejdet i Østjylland anbefaler et forbud mod muslingeskrab på havbunden i de kystnære områder.

Læsø Kommune nævner, at de tre områder (N-O-P) er vigtige områder for enten erhvervsfiskeriet, fritidsfiskeriet eller det rekreative fiskeri.

Miljøministeriets bemærkninger

Med havplansaftalen er det besluttet, at der skal være forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber både i de almindeligt og strengt beskyttede havstrategiområder.

I Lillebælt er der udpeget to mindre strengt beskyttede områder, hvori fiskeri med bundsløbende redskaber dermed forbydes.

Restriktionerne gælder kun inden for de udpegede områder. Udpegningen medfører ikke begrænsninger i forhold til aktiviteter, der finder sted uden for områderne, uanset om de kan medføre en påvirkning ind i områderne.

Miljøministeriet bemærker desuden, at det med havplansaftalen er besluttet at indføre forbud mod fiskeri med bundslæbende redskaber i Kalø Vig samt i Flensborg Fjord og Vejle Fjord.

Råstofindvinding

Syddjurs Kommune foreslår, at Kalø Vig, Knebel Vig, Begtrup Vig og Ebeltoft Vig samt farvandet mellem Hasnæs, Hjelm og Samsø helt fritages for råstofindvinding.

Miljøministeriets bemærkninger

Vedrørende råstofindvinding kan det generelt bemærkes, at indvinding af råstoffer på havet er med til at sikre forsyningen med råstoffer i Danmark samt behovet for materialer til kystbeskyttelse. Udlæg af zoner til råstofindvinding i havplanen er med til at sikre tilgængeligheden af råstofferne.

I forbindelse med ansøgning om tilladelse til råstofindvinding skal der gennemføres miljøundersøgelser og miljøvurderinger af det ansøgte område – herunder vurdering af miljøforhold, påvirkning af Natura 2000-områder, risiko for erosion af kysten, rekreative interesser i området og støjpåvirkning på kysten mv. Tilladelse til råstofindvinding meddeles efter en samlet afvejning af hensyn til miljø, natur, erhverv og andre interesser. I de konkrete indvindingstilladelser fastsættes evt. vilkår for den tilladte råstofindvindingsaktivitet til beskyttelse af omgivelserne, ligesom Miljøstyrelsen kan give afslag på konkrete ansøgninger eller tilpasse det ansøgte indvindingsområde, hvis styrelsen vurderer, at der er uacceptabel risiko for f.eks. tilsanding af stenrev, skade på ålegræsbede og hindring af deres udbredelse eller erosion af kysten.

Der er i havplanen udlagt ca. 7.000 km² udviklingszoner til råstofindvinding. Udviklingszonerne er geografisk spredt i alle havområder og omfatter meget store mængder kortlagte råstofressourcer.

Det fremgår af Aftale om Danmarks Havplan af 7. juni 2023, at der skal foretages en reduktion af havarealet til råstofindvinding på havet fra ca. 7 pct. til ca. 5 pct. af havarealet. Arbejdet forud for reduktionen er igangsat i Miljøstyrelsen, hvor alle råstofzoner, herunder de nævnte i høringsbrevet, vil blive gennemgået ifm. arbejdet frem mod en reduktion af råstofzonerne fra ca. 7 pct. til ca. 5 pct., herunder særligt med fokus på de kystnære områder. Reduktionen vil svare til ca. 2.000 km².

Klapning

Syddjurs Kommune foreslår, at Kalø Vig, Knebel Vig, Begtrup Vig og Ebeltoft Vig samt farvandet mellem Hasnæs, Hjelm og Samsø helt fritages for klapning.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøstyrelsen kan i henhold til hjemmel i havmiljøloven give tilladelse til klapning i et specifikt afgrænset område på havet, kaldet en klapplad. Miljøstyrelsen vurderer for hver enkelt ansøgning, om klapning i det ansøgte område kan tillades. Klappladserne har således ikke status af forhåndsudpegede klapområder men er genstand for konkrete vurderinger, herunder en række konkrete miljøvurderinger, som foretages i forbindelse med behandlingen af de enkelte ansøgninger om klapning.

Reglerne om klapping er udformet således, at klapping kun tillades, når det er vurderet, at det kan ske natur- og miljømæssigt forsvarligt. Samtidig gives der kun tilladelse til klapping, hvis det ikke er muligt at bypasse eller nyttiggøre materialet.

Aftalepartierne bag havplanen har i juni 2024 besluttet at indføre et forbud mod klapping på vanddybder under 6 meter, dog med en særlig afstandsmodel for Limfjorden. De øvrige nye tiltag på klapområdet, som alle Folketingets partier blev enige om i havplansaftalen fra juni 2023, vil også øge hensynet til natur og miljø, blandt andet ved at øge graden af nyttiggørelse af sedimentet – fx bruge det til udbygning af havneområder - frem for klapping.

Natura 2000-områder

WWF mener at Natura 2000-områderne burde beskyttes bedre. WWF er stærkt bekymret over tilgangen til udpegningen af de beskyttede- og strengt beskyttede områder, hvor særligt fiskeri med bundsløbende redskaber vil fortsætte uændret i langt størstedelen af det danske havområde. De gør opmærksom på, at der står i rapporten, "at ved forbud af aktiviteter i de udpegede områder, forventes det, at tilstanden for havmiljøet forbedres i områderne" samtidig med, at det fremgår, "at havstrategiområderne kun i begrænset omfang vil påvirke de konkrete fiskerimuligheder", hvorpå det må konkluderes, at man med disse udpegninger ikke kan forvente at opnå den nødvendige reduktion af presset fra det meget intensive og udbredte fiskeri med bundsløbende fiskeri i danske farvande - og at tilstanden i meget store dele af det danske hav således ikke kan forventes at blive bedre.

Miljøministeriets bemærkninger

Udpegning af Natura 2000-områder udelukker ikke erhvervsmæssig eller anden anvendelse af områderne, men forpligter de kompetente myndigheder til at vurdere fremtidige aktiviteter, som kan påvirke områderne, konkret i forhold til de beskyttelseshensyn, der er lagt til grund for udpegningen, og til at træffe passende foranstaltninger i forhold til eksisterende aktiviteter med henblik på at undgå forringelser og forstyrrelser med betydelige konsekvenser for direktivets målsætninger.

Natura 2000-områderne er ikke omfattet af nærværende høring.

Med havplansaftalen er det besluttet, at der skal være forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber både i de almindeligt og strengt beskyttede havstrategiområder. I områder, hvor andre EU-medlemslande har fiskerirettigheder, vil implementeringen ske efter forhandlinger med de berørte medlemslande i overensstemmelse med reglerne i EU's fælles fiskeripolitik.

I udvælgelsen af områder er der særligt taget hensyn til bestemte havbunds naturtyper, som har været underrepræsenteret i det eksisterende netværk af beskyttede områder. Tilstedeværelse af andre biologiske parametre, såsom opvelling zoner og andre pelagiske habitater, har også indgået i udvælgelsen af områder. Der er samtidig taget socioøkonomiske hensyn.

Aktiviteter uden for de udpegede områder

Danmarks Naturfredningsforening bemærker, at havstrategiområderne ofte grænser lige op til zoner udlagt i havplanen for flere aktiviteter, herunder særligt VE og råstofindvinding. DN finder det meget problematisk, at der for både de almindelige og de strengt beskyttede områder ikke skal laves konsekvensvurderinger af aktiviteter, der foregår lige udenfor områderne, men som vil kunne have en negativ påvirkning på udpegningsgrundlaget inde i de beskyttede områder.

Miljøministeriets bemærkninger

Restriktionerne i de almindeligt og strengt beskyttede havstrategiområder gælder kun inden for de udpegede områder. Udpegningen medfører ikke begrænsninger i forhold til aktiviteter, der finder sted uden for områderne, uanset om de kan medføre en påvirkning ind i områderne.

Forslag til nye områder samt forslag til ændring af udkast til udpegede beskyttede og strengt beskyttede havstrategiområder

Danmarks Jægerforbund savner strengt beskyttede områder i de kystnære områder samt i Bælthavet.

Naturpark Lillebælt anbefaler, at Kasser Odde Flak udpeges som strengt beskyttet område som del af målsætningen om mindst 10% strengt beskyttet hav inden 2030, og at flakket Flækøjet også omfattes af forslag til strengt beskyttet havstrategiområde T i Lillebælt.

Assens Kommune foreslår, at de to områder R og S i Lillebælt udvides betragteligt.

De 7 Østjyske Kommuner foreslår at, der udpeges beskyttede havområder i den østjyske havregion, hvor udpegning har et særligt fokus på beskyttelse af havbunden. Derudover indstiller de 7 kommuner at N2000-området nr. 194 Mejl Flak udpeges som et strengt beskyttet område.

WWF anbefaler flere beskyttede områder i de dele af Kattegat, hvor der fanges jomfruhummer. Derudover anbefaler WWF, at beskyttelsen skal strammes i de eksisterende Natura 2000-områder.

Læsø Kommune ønsker en ændring i afgrænsningen af de udpegede strengt beskyttede områder (N-O-P), da de overlapper med vigtige fiskepladser og erhvervsfiskeriet i Læsø Kommune.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøministeriet vil overveje alle forslag til placering af strengt beskyttede områder i den videre proces med udpegning af yderligere strengt beskyttede områder op til i alt 8 pct. udpegede i 2028 og 10 pct. i 2030. I denne forbindelse undersøges også merværdien af at udpege udvalgte Natura 2000-områder som strengt beskyttede.

Forslaget om udvidelse af område T i Lillebælt med Flakket Flækøjet og Mejl Flak har været drøftet af aftalekredsen bag havplanen efter høringen. Det er i den forbindelse politisk besluttet at udpege disse to områder som strengt beskyttede. Den formelle udpegning af Mejl Flak vil dog først finde sted, når Havplanen genåbnes i forbindelse med udpegningen af de 8 pct. strengt beskyttede områder i første halvår af 2025.

Ønsket fra Læsø Kommune om en ændring i afgrænsningen af de strengt beskyttede områder N, O og P imødekommes ikke, idet de økonomiske konsekvenser har været belyst i forbindelse med den politiske beslutning om udpegning, herunder også konsekvenser ift. fiskeri.

ESPOO-høringen

Foreningerne; NEJ til Kattegatforbindelsen og Højhastighedstog i Vestsjælland, STOP motorvej over Samsø, Kattegatforbindelse – Nej tak, Nej tak til motorvej på Asnæs og Nej til MOTORVEJ på Røsnæs bemærker, at Miljøministeriet har udarbejdet en "afgrænsningsrapport" som en del af ESPOO-høringen. De fem foreninger er opmærksom på, at høringssvarene fra de relevante lande ikke fremgår af høringsmaterialet. De fem foreninger har anmodet om aktindsigt i afgivne

høringssvar fra relevante lande (Norge, Sverige, Polen, Finland, Estland, Belgien, Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Holland og Litauen, samt Letland).

Miljøministeriets bemærkninger

Afgrænsningsrapporten udarbejdet til ESPOO-landene udgør et kort resume af miljørapporten, hvor ESPOO-landene i deres høringssvar hertil, anmodes om at oplyse, hvorvidt de er interesseret i den videre proces af ESPOO-høringen. Norge, Sverige Letland, Tyskland, Polen og Belgien gav udtryk for, at de var interesseret i at blive hørt i den videre proces. ESPOO-høringen vedrørende miljørapporten har været i høring fra den 29. september 2023 til den 14. januar 2024. Høringssvarene samt høringssnotene vedrørende høringen kan findes på høringsportalen via dette link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/67891>